

NGA RETA TUKU MAI

Kia marama ano kaore te Toa Takitini e whai waahi ki nga whiu kupu taumaha a te hunga tuku Reta mai.

—*Nga Etita*

Ki te Toa, tena koe. Tukua atu enei korero ruarua nei hei titiro iho ma etahi. (1) E mihi ano au ki a Paraire Tomoana mo tona maia ki te tu i roto o nga mano i Ratana Pa. Ae. he tino pakanga taaana ki te mangai o te atua o te tangata. Kia ora koe, e hoa Tomoana, mo te tika o au korero, me to kaha ki te tautoko i te iwi kaore i haina Pitihana.

(2) He whakahoki naaku i nga patai a Kapua Rangataua mo aku korero e mau nei i te Toa No. 102. wharangi 1998. E toru aku kaupapa korero — (a) Te Ikaroa a Maui. — (b) Tokarau, — (c) Awatearoa. Ke enei ingoa na oku matua ake i korero ki a au, na Wi Kaipo raua ko Hepuruna Kaipo. Enei kaumatua i kite ngatahi ahau. Na raua aku korero. Ina koa, ka kiiia nei e Rangataua: he korero hurirapa. Hei raro noa nei tenei whakapapa timata ai:—

More-te-Korohunga	==	Te Awa
Kohine	==	Te Ikanui == Tihe
Awarua	=	Mai Tupuni =
Mohutu	=	Kura Kaipo

W. me H. Kaipo

Akuanei pea a te Kapua ka ki he tatai whakawiri ke tenei kaore ia i rongo. Ina hoki, aku korero: he korero tauhou rawa; he korero whakawiri rawa. E hoa Kapua, na nga Kaipo o te whakapapa e rapa na aku korero kua mau na ki te Toa. Kaati e ki ana a Pirato, "Ko taku i tuhituhi ai, kua tuhituhia."

Ina ano tetahi o nga korero a nga kaumatua nei, I mea raua ko te Ika a Maui: e rua nga kanohi. He kanohi waitai tetahi kei Poneke, he kanohi waimaori tetahi kei Wairarapa. Ki te he ahau mo enei korero, e pai ana; i he ahau mo nga korero a oku kaumatua tonu; na o raua waha tonu nei i korero ki au: ehara i te mea tiki ki Wharekura. Engari, e ki ana ahau, mehemea kei te araro o te Kooti a tatou korero e whiriwhiri ana; e takoto pai ana taku keehi.

E Kapu, kia ora ra. Nau hoki i uwi, na reira ka maha nga korero. E mea ana koe: kaore au e kite i te Waiata, i te pepeha, i te karakia maori e whakahua ana i Awatearoa. Katahi ano hoki au ka rongo ki a koe, ma te pepeha rawa, ma te waiata; katahi ka mana ai nga korero katoa a te tangata. Kaore he pepeha, he waiata mo te Tiriti o Waitangi. I mana ai, he mea haina. No reira, na Turi taana: naku, taku—Awatearoa. Kaati, ko te "roa" anake pea kaore e kitea, engari te Awatea. Hurahia a Kenehi 1:5 14: 16 18. He kupu Maori: me timata i enei kupu: "E tutehua ana koa te moe a te kuia i te po. Po, po, koi rarua ai! Ka he te manawa i te